

B. A. I, SEMESTER-1

Course Category: Skill Enhancement

Course Name: **व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषिक कौशल्ये (भाग-१)**

Course Number: SE01

Course Code: BAU0325SEL201A01

Course Credits: 02 Teaching Hours-30

Marks: Semester End Exam: 40 Internal Assessment: 10 Total Marks: 50

Course Learning Outcomes

या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना,

१. व्यक्तिमत्त्वाची संकल्पना, व्याप्ती आणि विकास यांचे आकलन होईल.
२. व्यक्तिमत्त्व विकासासाठीची कौशल्ये विकसित होतील.
३. वक्तृत्व व वादविवाद कौशल्यावर प्रभुत्व संपादन होईल.

विभाग

घटक/ Unit I

Module

विभाग १. व्यक्तिमत्त्व विकास (Teaching Hours-15, Credit-01)

१. व्यक्तिमत्त्व म्हणजे काय
२. व्यक्तिमत्त्व विकासासाठीचे घटक
३. व्यक्तिमत्त्व विकास व भाषा
४. व्यक्तिमत्त्व विकास व देहबोली

विभाग २. भाषिक संवाद आणि निवेदन कौशल्य

(Teaching Hours-15, Credit-01)

१. भाषा, भाषिक कौशल्यांचे प्रकार
२. संभाषण कौशल्य – मुलाखत कौशल्य
३. निवेदन कौशल्य- सूत्रसंचालन , प्रसारमाध्यमातील निवेदन
४. प्रात्यक्षिक कार्य-

संदर्भ ग्रंथ

१. काळे, कल्याण, पुंडे द. दि. व्यावहारिक मराठी, निराली प्रकाशन, पुणे, २००७
२. कुलकर्णी, य. प्र. व इतर व्यावहारिक मराठी पाठ्यपुस्तक, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे, १९८४
३. गडकरी, श्रीनिवास: चांगले सूत्रसंचालन कसे करावे, दिलीपराज प्रकाशन, प्रा. लि. पुणे
४. गवस राजन, शिंदे अरुण, पाटील गोमटेश्वर भाषिक सर्जन आणि उपयोजन, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२
५. गोविलकर, लीला, पाटणकर जयश्री व्यावहारिक मराठी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००४
६. ठाकरे, केशव, सिताराम : वक्तृत्व कला आणि साधना
७. थोरात, संजय वक्तृत्व, प्रतिभा बुक, इस्लापूर
८. देसाई, रवींद्र: प्रभावी भाषणकला, प्रफुल्लता प्रकाशन, पुणे
९. नसिराबादकर, ल. रा. व्यवहारिक मराठी, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३
१०. पाटील, आनंद: सर्जनशील लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
११. पानसे, मु. ग. (सं.): भाषा: अंतः सूत्र आणि व्यवहार, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे, १९६९
१२. पेंडसे, अंजली: देहबोली, नीलकंठ प्रकाशन, पुणे, २०२४.
१३. भुकेले, शिवाजीराव: बिनधास्त बोला, मुक्ता पब्लिशिंग हाऊस, कोल्हापूर
१४. भोसले, शिवाजीराव: वैखरी, अर्थुरब्रह्म प्रकाशन, पुणे
१५. भोसले, शिवाजीराव: कथा वक्तृत्वाची, अक्षरब्रह्म, पुणे, २००३

१६. मरजर, श्यामसुंदर: सूत्रसंचालन एक प्रयत्नसाध्य कला, नाग नालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर, २०१३
१७. लागू, श्रीराम : वाचिक अभिनय, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
१ॢ. सेन, अमर्त्य : वाद संवादप्रिय भारतीय, साठे शारदा (अनु) पेंग्विन बुक्स इंडिया, २००ॢ
१९. हवालदार, मोहन ओरावेब (वक्तृत्व ते वेबीनार), अँक्युरेट फिचर्स, कोल्हापूर, २०२१

• ऑनलाईन कोर्स स्वयम पोर्टलवरील (**Swayam.gov.in**) खालीलपैकी कोणताही एक ऑनलाईन कोर्स विद्यार्थी SEC अंतर्गत करू शकतात.

1. Speaking Effectively Course

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs09/preview \

2. Intellectual Property Course

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs38/preview

3. Elements Of Literature and Creative Communication

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs05/preview

B. A. I. SEMESTER-11
Course Category: Skill Enhancement Course-11
Course Number: SE02
Course Name: **व्यक्तिमत्व विकास आणि भाषिक कौशल्ये (भाग - २)**
Course Code: BAU0325SEL201802
Course Credits: 02 Teaching Hours-30
Marks: Semester End Exam: 40 Internal Assessment: 10 Total Marks: 50

Course Learning Outcomes

- या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना,
१. वाचन कौशल्यावर प्रभुत्व संपादन होईल.
२. व्यावहारिक, वैचारिक व सर्जनशील लेखनाचे कौशल्य अवगत होईल.
३. भाषिक कौशल्यांचा व भाषिक सर्जनशीलतेचा विकास होईल.
४. भाषिक कौशल्यांचा माध्यमातून व्यक्तिमत्व विकास होईल.
५. रोजगाराच्या नव्या संधी प्राप्त होतील.

विभाग घटक/ Unit

Module

विभाग १. वाचन कौशल्य

(Teaching

Hours-15, Credit-01)

१. वाचन कौशल्य- स्वरूप, वाचनप्रक्रियेचे टप्पे, वाचनाचे महत्त्व, वाचनाचे प्रकार, वाचनदोष व त्यांचे निराकरण, आकलन.

२. अभिवाचन कौशल्य
३. स्टोरी टेलिंग
४. प्रात्यक्षिक- कथा, कविता, नाटक, कादंबरीअंश, निबंध वाचन

विभाग २. लेखन कौशल्य

(Teaching Hours-15, Credit-01)

१. लेखन कौशल्य – सर्जनशील लेखन
२. कथा लेखन, कविता लेखन
३. समाजमाध्यमांसाठी लेखन - ब्लॉग लेखन
४. प्रात्यक्षिक – कथा लेखन व कविता लेखन करवून घेणे

संदर्भग्रंथ

१. काळे, कल्याण, पुंडे द. दि. व्यावहारिक मराठी, निराली प्रकाशन, पुणे, २००७
२. कुलकर्णी, य. प्र. व इतर : व्यावहारिक मराठी पाठ्यपुस्तक, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे, १९८४
३. गडकरी, श्रीनिवास : चांगले सूत्रसंचालन कसे करावे, दिलीपराज प्रकाशन, प्रा.लि. पुणे
४. गवस, राजन, शिंदे अरुण, पाटील, गोमटेश्वर : भाषिक सर्जन आणि उपयोजन, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२
५. गोविलकर, लीला, पाटणकर जयश्री व्यावहारिक मराठी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००४
६. ठाकरे, केशव, सीताराम वक्तृत्व कला आणि साधना.
७. थोरात, संजय वक्तृत्व, प्रतिभा बुक, इस्लापूर
८. देसाई, स्वीट्र: प्रभावी भाषणकला, प्रफुल्लता प्रकाशन, पुणे
९. नसिराबादकर, ल. रा व्यावहारिक मराठी भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३
१०. पाटील, आनंद : सर्जनशील लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
११. पानसे, मु. ग. (सं.): भाषा: अंतःसूत्र आणि व्यवहार, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे, १९६९
१२. पेंडसे, अंजली: देहबोली, नीलकंठ प्रकाशन, पुणे, २०२४.
१३. भुकेले, शिवाजीराव : बिनधास्त बोला, मुक्ता पब्लिशिंग हाऊस, कोल्हापूर

१४. भोसले, शिवाजीराव वैखरी, अक्षरब्रह्म प्रकाशन, पुणे
१५. भोसले, शिवाजीराव कथा वक्तृत्वाची, अक्षरब्रह्म, पुणे, २००३
१६. मिरजकर, श्यामसुंदर: सूत्रसंचालन एक प्रयत्नसाध्य कला, नाग नालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर, २०१३
१७. लागू, श्रीराम : वाचिक अभिनय, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
१८. हवालदार, मोहन : ओरावेब (वक्तृत्व ते वेबीनार), अक्युरेट फिचर्स, कोल्हापूर, २०२१

• ऑनलाईन कोर्सस स्वयम पोर्टलवरील ([Swayam.gov.in](https://swayam.gov.in)) खालील पैकी कोणताही एक ऑनलाईन कोर्स विद्यार्थी SEC अंतर्गत करू शकतात.

1. Speaking Effectively Course

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs09/preview

2. Intellectual Property Course

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs38/preview

3. Elements Of Literature and Creative Communication

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs05/preview

13: SYLLABUS

B.A.I, Semester I

Course Category-MAJOR MANDATORY

Course Name- **रुजुवातः भाग १**

Course Number- DSC-01

Course Code-BAU0325DSL201A01

Marks- Semester End Exam:80, Internal Assessment-20, Total Marks-100

Total Credits 4, Teaching Hours 60, (Per Credit-15 Teaching Hours)

Course Learning Outcomes

या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना,

१. मराठी वाङ्मयीन परंपरा, साहित्यप्रवाह आणि साहित्यकृतींचा परिचय होईल.
२. मराठी साहित्यातील विविध रचनाबंधांचा परिचय होईल.
३. साहित्याचे आकलन, विश्लेषण आणि अभिरूचीची दृष्टी विकसित होईल.
४. साहित्याच्या अध्ययनातून जीवनाच्या प्रेरणा कळतील आणि जीवनाचे आकलन समृद्ध होईल.
५. स्थळवर्णन, व्यक्तिचित्रणे यामधून माणूस आणि भवताल यांच्या परस्परसंबंधाचे आकलन होईल.
६. इतिहास, समाज, संस्कृती आणि पर्यावरण संवर्धनाचे डोळस भान येईल.
७. मराठीतील समृद्ध काव्यपरंपरेचा परिचय होईल.
८. लेखनाचे विविध आकृतिबंध अभ्यासून लेखन कौशल्ये विकसित होतील.

विभाग

घटक/Unit

विभाग १ : (Module)

गद्य : १

१. चिपळूणच्या छावणीला पत्र: छत्रपती शिवाजी महाराज
२. जुन्या महाराष्ट्रातील गावरहाटी: पां. चि. पाटील
३. जिवंत मराठी: वि.द. घाटे
४. जंगलाच देण- मारुती चितमपल्ली

विभाग २ :

गद्य: २

१. भारतात लोकशाही नांदो : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
२. देवराष्ट्रे – यशवंतराव चव्हाण
३. तपस्वी आबालाल रहिमान - माधवराव बागल
४. सांज - सखा कलाल

विभाग ३ :

१. पद्य

१. संत ज्ञानेश्वर-	१. पैल तो गे काऊ कोकताहे	२. रुणु झुणु रुणु झुणु रे भ्रमरा
२. सावित्रीबाई फुले -	१. तयास मानव म्हणावे का	२. राणी छत्रपती ताराबाई
३. बहिणाबाई चौधरी	१. मन	२. अरे संसार संसार
४. भालचंद्र नेमाडे	१. रांगोळ्या	२. आजी

विभाग ४ : .स्पर्धा परीक्षेसाठी मराठी

१. स्पर्धा परीक्षा स्वरूप पद्धती आणि मराठी
२. मराठी भाषेची वाटचाल
३. वर्ण विचार
४. म्हणी, वाकप्रचार व वाक्यविचार

साधनग्रंथ

१. श्रीज्ञानेश्वरी, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई
२. कलाल, सखा: सांज, मौज प्रकाशन, मुंबई, २००० *
३. घाटे, वि. द. विचारविलसिते, मौज प्रकाशन, मुंबई, १९७३
४. चव्हाण, यशवंतराव : कृष्णाकाठ, रोहन प्रकाशन, पुणे, २०१२
५. चितमपल्ली, मारुती जंगलाच देणं, साहित्य प्रसार केंद्र, नागपूर, १९८५
६. चौधरी, बहिणाबाई: बहिणाईची गाणी, सुचित्रा प्रकाशन, मुंबई, २००४
७. नेमाडे, भालचंद्र देखणी, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २०२३ (सातवे पुनर्मुद्रण)
८. पवार, सुधाकर: मराठेशाहीतील पत्ररूप गद्य (१६५०-१७५०), शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर,

१९७८

९. पाटील, एन डी: बाभूळबनातील सोनचाफा, कालनिर्णय, सांस्कृतिक दिवाळी अंक, २०१२
१०. पाटील, पां. चि माझ्या आठवणी, मौज प्रकाशन, मुंबई, १९६४
११. पाटील, शंकर, गारवेल, मेहता पाब्लिशिंग हाऊस, पुणे
१२. माळी, मा. गो. व इतर (संपा): भाई माधवरावजी बागल (निवडक लेखसंग्रह), महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, १९९८
१३. माळी, मा. गो. व इतर (संपा): सावित्रीबाई फुले समग्र वाङ्मय, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०११
१४. मून, वसंत व इतर (संपा) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर लेखन आणि भाषणे, खंड १८, भाग ३, डॉ. बाबासाहेब
१५. आंबेडकर चरित्र साधने प्रकाशन समिती, उच्च आणि तंत्रशिक्षण विभाग, मुंबई, २००२

संदर्भ ग्रंथ

१. इंगोले, कृष्णा राजकारणातील आदर्श व्यक्तिमत्त्व भाई गणपतराव देशमुख, शब्दशिवार प्रकाशन, मंगळवेढा, २०२३
२. हातकणंगलेकर, म. द: मराठी कथा: रूप आणि परिसर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९
३. कदम, निळकंठ (संपा) देखणीसंबंधी, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
४. कोतापल्ले, नागनाथ नवकथाकर शंकर पाटील, सुविद्या प्रकाशन, पुणे,
५. घाटे, वि. द: दिवस असे होते, मौज प्रकाशन, मुंबई, १९६१
६. जोशी, सुधा: कथा: संकल्पना आणि समीक्षा, मौज प्रकाशन, मुंबई, २०००

७. दुकळे, प्रकाश (संपा): यशवंतराव चव्हाण माणूस आणि लेखक, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, २०१२
८. पगडी, सेतू माधवराव शिवचरित्र, एक अभ्यास, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर, २०२१
९. पवार, प्रकाश: महाराष्ट्राचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आबेडकर, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०२३
१०. पवार, गो. मा: महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे जीवन आणि कार्य, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २००८
११. पवार, प्रकाश: राजमाता जिजाऊ, सकाळ पब्लिकेशन, पुणे, २०२३
१२. पाटील, एक थ आरपार झुंजार, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०२२
१३. पाटील, एन. डी: माझी संघर्षयात्रा, विजीगिषा प्रकाशन, कोल्हापूर, २०२०
१४. पुजारी, सुहास : रानावनातला माणूस, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००६
१५. पुजारी, सुहास : मारुती चित्तमपल्ली व्यक्ती आणि सृष्टी, साहित्य प्रसार केंद्र, नागपूर
१६. माळी, मा. गो व इतर सावित्रीबाई फुले काल आणि कर्तृत्व, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई १९९८
१७. लिगाडे, नानासाहेब (संपा) आठवणीतील भाई गणपतराव देशमुख, शब्दशिवार प्रकाशन, मंगळवेढा, २०२३
१८. सुराणा, पन्नालाल, लिगाडे, नानासाहेब (संपा) झेपावणारा ग्रामीण महाराष्ट्र, भाई जगन्नाथराव लिगाडे चॅरिटेबल ट्रस्ट, सांगोला,

B.A.I, Semester 11
Course Category-MAJOR MANDATORY
Course Name- **रुजुवात भाग २**
Course Number-DSC-02
Course Code-BAU0325DSL201B02
Marks- Semester End Exam-80, Internal Assessment-20, Total Marks- 100
Total Credits: 4, Teaching Hours 60, (Per Credit-15 Teaching Hours)

Course Learning Outcomes

या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना,

१. मराठी वाङ्मयीन परंपरा, साहित्यप्रवाह आणि साहित्यकृतींचा परिचय होईल.
२. मराठी साहित्यातील विविध रचनाबंधांचा परिचय होईल.
३. साहित्याचे आकलन, विश्लेषण आणि अभिरूचीची दृष्टी प्राप्त होईल.
४. साहित्याच्या अध्ययनातून जीवनाच्या प्रेरणा कळतील आणि जीवनाचे आकलन समृद्ध होईल.
५. स्थळवर्णन, व्यक्तिचित्रणे यांमधून माणूस आणि भवताल यांच्या परस्परसंबंधाचे आकलन होईल.
६. इतिहास, संस्कृती, समाज आणि पर्यावरण यांचे संवर्धनाचे डोळस भान येईल.
७. मराठीतील समृद्ध काव्यपरंपरेचा परिचय होईल.

विभाग (Module)

घटक/ Unit

विभाग १ : गद्य : १

१. ग्रामीण खाद्यसंस्कृती : शाहू पाटोळे
१. दिवाळी : मुकुंद कुळे
२. पाण्याचं बोलणं: वसंत आबाजी डहाके
३. जांभूळमास : सत्यजीत पाटील

विभाग २ : गद्य : २

१. बैल : जयंत पवार
२. आगासवाडी: आनंद विंगकर
३. कमोदिनी काय जाणे तो परिमळ : भारत पाटणकर
४. आपण पृथ्वीचा अंश आहोत: चिफ सिण्टल

विभाग ३ : १. पद्य

१. संत तुकाराम - १. ओर्ले मूळ भेदी २. कन्या सासुसि जाये
२. राम जोशी – १. सुंदरा मनामध्ये भरली २. मठाची उठाठेव का तरी
२. नामदेव ढसाळ - १. सुगी २. हिंस्त्र श्वापद साधनग्रंथ
३. भुजंग मेश्राम १. यूनोत पाणी २. माणसाबद्दल

४. २. स्पर्धापरीक्षेतील मराठी

१. शब्दजाती : स्वरूप व प्रकार
२. लिंग व वचन

३. उतारा आकलन
४. निबंध लेखन

साधनग्रंथ

१. अदवंत, म. ना: पैजण, साहित्य प्रसार केंद्र, नागपूर
२. अंभोरे, श्रीधर: रेघोट्या, राजसा दिवाळी अंक, पुणे, १९८३ (पुनर्मुद्रण, उर्मी, जालना, २०१२)
३. कुळे, मुकुंद: लोकरहाटी, मनोविकास प्रकाशन, पुणे, २०१३
४. चीफ, सिएटल, अमरपत्र (आम्ही पृथ्वीचा अंश आहोत), (अनु.) भागवत, शोभा, कजा कजा मरू प्रकाशन, पुणे,

२००५

५. डहाके, वसंत, यात्रा: अंतर्यात्रा, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०१०
६. ढसाळ, नामदेव समग्र नामदेव ढसाळ, शेख, मलिका, (संपा.), म.रा. साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०१७
७. तेंडूलकर, महेश: किल्ले जिंजी, स्नेहल प्रकाशन, पुणे, २०१३
८. पवार, आप्पासाहेब: दिशा आणि ध्यास, डॉ. आप्पासाहेब पवार गौरव समिती, कोल्हापूर, १९७४
९. पवार, जयंत लेखकाचा मृत्यू आणि इतर गोष्टी, लोकवाङ्मय गृह मुंबई, २०२०
१०. पाटणकर, भारत, पाटणकर, प्राची झपाटलेले सहजीवन परंपरा मोडणारी परंपरा, आर्ष पब्लिकेशन्स, पुणे, २०२२
११. पाटील, सत्यजित: कुब्र, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २०२२
१२. पाटोळे, शाहू: अन्न हे अपूर्णब्रह्म, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१८
१३. भोसले, शिवाजीराव: कथा वक्तृत्वाची, अक्षरब्रह्म प्रकाशन, पुणे, २००३
१४. मेश्राम, भुजंग: अभूज माड, लोकवाङ्मय गृह मुंबई, २०१८
१५. विंगकर, आनंद: माणदेश- दरसाल दुष्काळ, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०१५
१६. www.shridharambhore.blogspot.com

संदर्भग्रंथ

१. इंगोले, कृष्णा माणदेश स्वरूप आणि विकास, शब्दशिवार प्रकाशन, मंगळवेढा, २०२३
२. इंगोले, कृष्णा माणदेश साहित्य, शब्दशिवार प्रकाशन, मंगळवेढा, २०२२
३. तळाशीकर, मारुतीराव (संपा) तुकारामबाबांच्या गाचेचे निरूपण, भाग १ व २, संत तुकाराम अध्यासन, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर २०१९
४. धोंड, म. वा: मन्हाटी लावणी, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, २००२
५. पाटील, एकनाथ 'गेल ऑम्बेट नावाची झुंजार बाई', अरिष्टकाळाचे भयसूचन, ललित पब्लिकेशन, मुंबई, २०२३
६. मिरजकर, शामसुंदर (संपा) कविता-रूपबंध आणि आशयद्रव्य, नाग नालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर, २०२३
७. भवरे, महेंद्र दलित कवितेचे अर्धशतक मराठी दलित कवितेचा इतिहास, प्रारंभ ते २०१०, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०१८
८. शेख, मल्लिका अमर समग्र नामदेव ढसाळ, भाग-१ भाग-२, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०११

B. A. I, SEMESTER-1
Course Category: Open Elective
Course Name: मराठी भाषेचे अंतरंग
Course Number: OF01
Course Code: BAU03250EL201A01
Course Credits: 02 Teaching Hours-30
Marks: Semester End: 40 Internal Assessment: 10 Total Marks: 50

Course Learning Outcomes

१. भाषाविषयक अभिरुची निर्माण होईल
२. भाषेचा इतिहास भूगोल आणि परंपरांचा परिचय होईल.
३. मराठी भाषेतील विविध लेखन प्रकारांचा परिचय होईल.
४. भाषा वापराच्या आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या व तंत्रज्ञान आधारित साहित्यलेखनाचे कौशल्य अवगत होईल.

विभाग

पटक/ Unit

Module

विभाग १. भाषा, समाज आणि संस्कृती (Traching Hours-15, Credit-01)

१. भाषा म्हणजे काय? -गणेश देवी
२. भाषा आणि संस्कृती- ना. गो. कालेलकर
३. भाषा अभिवृद्धीची सामाजिक दृष्टी- श्री. म. माटे
४. भाषेतून दिसणारी स्त्री – आशा मुंडले

विभाग २. भाषानुभव (Traching Hours-15. Credit-1)

१. सोनियाचा दिवस -दिनेश माहुलकर
२. राजकारणी लोकांची भाषा -ग. प्र. प्रधान
३. भाषा आणि तंत्रज्ञान -विवेक सावंत
४. देह बोली – अंजली पेंडसे

साधन ग्रंथ

१. कालेलकर, ना. गो: भाषा इतिहास आणि भूगोल, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई २०००
२. देवी, गणेश: साधना, बालकुमार विशेषांक, सप्टें ऑक्टो, २०२३
३. माहुलकर, दिनेश: भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन वृद्धि, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, २०००
४. मुंडले, आशा भाषेतून दिसणारी स्त्री, साधना, १५ ऑगस्ट, १९८४
५. माटे, श्री. म: भाषा अभिवृद्धीची सामाजिक दृष्टी, साहित्यधारा, १९४३
६. प्रधान, ग. प्र: राजकारणातील भाषा, भाषा आणि जीवन, उन्हाळा, १९८५
७. पेंडसे, अंजली देह बोली, नीलकंठ प्रकाशन, पुणे
८. सावंत, विवेक : मराठी भाषेच्या संवर्धनासाठी माहिती तंत्रविज्ञान, शिंदे रणधीर, (संपा) साहित्य, संस्कृती आणि भूमिका, (कौतिकराव ठाले पाटील गौरव ग्रंथ), शब्द पब्लिकेशन, मुंबई, २०२४

संदर्भ ग्रंथ

१. काळे, कल्याण (संपा.) निवडक भाषा आणि जीवन
२. कुलकर्णी, म. बा: शब्द चर्चा, मेहता पब्लिशिंग हाउस, पुणे

३. गवळी, अनिल मराठी भाषा आज आणि उद्या दर्या प्रकाशन, पुणे
४. पुंडे, द. दि: भयंकर सुंदर मराठी भाषा मजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई २००४
५. प्रधान, ग. प्र : राजकीय व्यक्तिमत्वे आणि त्यांची भाषा साधना प्रकाशन, पुणे, जुलै, २०१६
६. भाषा आणि जीवन मराठी अभ्यास परिषद, पुणे
७. शेकडे, वसंत व इतर (संपा.): वैचारिक गद्य शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर २०१०
८. शेख, यास्मिन: मराठी शब्द लेखनकोश, हार्मिस प्रकाशन, पुणे

B. A. I, SEMESTER-11
Course Category: Open Elective
Course Name: साहित्याची रूपे
Course Number: OE03
Course Code: BAU83250EL201803
Course Credits: 02
Total Marks: 50 Marks: Semester End: 40 Internal Assessment: 10

Course Learning Outcomes

या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना

१. मराठी भाषेतील प्राचीन व आधुनिक मराठी साहित्यरचनांचा परिचय करून देणे.
२. मराठीतील विविध साहित्य प्रकारांच्या परिचय पडवून देणे.
३. साहित्यलेखन आणि वाचनाविषयी विद्यार्थ्यांमध्ये अभिरुची निर्माण करणे.
४. आधुनिक तंत्रज्ञान आणि त्याच्या साहाय्याने निर्माण झालेल्या साहित्य रचनाप्रकारांचा परिचय करून देणे.

विभाग

घटक/ Unit

Module

विभाग १.

साहित्य रूपे १

(Teaching Hours-15, Credit-01)

१. निवडक गाथा गाथासप्तशती

अ) शतक ३ गाथा क्र. ४, आरसा, क्र. १७, सन्मित्र, क्र. ३० चारुदत्त, क्र. ३५ विष व अमृत, क्र. ५३ मृदंग.

आ) शतक ४ गाथा क्र. १२ गंधोदक, क्र. ३६ पहारा, क्र. ८० सत्पुरुष लक्षण, क्र. ८७ पृथ्वीप्रदक्षिणा, क्र. ९४

अप्राप्य.

इ) शतक गाथा ५ क्र. ६. बळीबंध, क्र. १९ बोराचा गुच्छ, क्र. २१ निवृत्ती, क्र. ३१ उन्मूलन, क्र.

३२ कोणासाठी

२. दोन लीळा १. लोणार कुंडी राजेया दर्शन... २. महादाइसा निरए निरुपण.... म्हाइंभट

३. शाहू महाराजांच्या शिक्षणविषयक चळवळी - आण्णासाहेब लठ्ठे

४. स्मशानातील सोनं - अण्णा भाऊ साठे

विभाग २.

साहित्य रूपे २

(Teaching Hours-15,

Credit-01)

१. शोध ईशान्य भारताचा - राजा शिरगुप्ते (रिपोर्ताज)

२. रस्त्याचं ऋण - समीर गायकवाड (ब्लॉग लेखन)

३. मन संसारी लागत नाही - शर्मिष्ठा भोसले (अनुभव कथन)

४. भेटत गेलेले गांधीजी - अनिल अवचट (व्यक्तिचित्र)

साधन ग्रंथ

१. अवचट, अनिल : शिकविले ज्यांनी, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई

२. गायकवाड, समीर: रस्त्याचं ऋण, लोकसत्ता, दि. १५ डिसेंबर, २०१८

३. जोगळेकर, सदाशिव, (संपा.): हाल सातवाहनाची गाथा सप्तशती, प्रसाद प्रकाशन, पुणे, १९५६

४. डांगळे, अर्जुन व इतर (संपा.): अण्णा भाऊ साठे, निवडक अण्णा भाऊ साठे, महाराष्ट्र राज्य साहित्य

आणि

संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०२३

५. भोसले, शर्मिष्ठा: रिंगण संत गोरा कुंभार विशेषांक, आषाढी, जुलै. २०१८

६. लठ्ठे, अण्णासाहेब : श्रीमंत छत्रपती शाहू महाराज यांचे चरित्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

७. शिरगुप्ते, राजा: शोधयात्रा ईशान्य भारताची, साधना प्रकाशन, पुणे, २०१२

संदर्भ ग्रंथ

१. अवचट, अनिल : स्वतः विषयी, मॅजेस्टिक प्रकाशन, पुणे.

२. अवचट, अनिल : निवडक अनिल अवचट, मॅजेस्टिक प्रकाशन, पुणे.
३. कोलते, वि. भि: महानुभाव तत्त्वज्ञान, राऊळ प्रकाशन, छ. संभाजीनगर.
४. गवळी, अनिल : मराठी भाषा आज आणि उद्या, दर्या प्रकाशन, पुणे.
५. गायकवाड, समीर: झांबळ, मनोविकास प्रकाशन, पुणे, २०२२
६. गायकवाड, समीर : खुलूस, रोहन प्रकाशन, पुणे, २०२२
७. पवार, जयसिंगराव (संपा): राजर्षी शाहू स्मारक ग्रंथ, महाराष्ट्र इतिहास प्रबोधिनी, कोल्हापूर
८. पाटील, पद्मा: दिवाण बहादूर अण्णा साहेब लड्ढे, श्रमिक प्रतिष्ठान, कोल्हापूर.
९. रेवडकर, ऐश्वर्या : विजापूर डायरी, साधना प्रकाशन, पुणे, २०२१
१०. शिंदे, रणधीर (संपा) : अण्णा भाऊ साठे साहित्य समीक्षा, श्रमिक प्रतिष्ठान, कोल्हापूर, २०१०
११. शिरगुप्ते, राजा : न पेटलेले दिवे, साधना प्रकाशन, पुणे.
१२. शिरगुप्ते, राजा : शोधयात्रा ग्रामीण महाराष्ट्राची, साधना प्रकाशन, पुणे.
१३. शेख, यास्मिन : मराठी शब्द लेखनकोश, हार्मिस प्रकाशन, पुणे.

मराठी अभ्यास मंडळ
महावीर महाविद्यालय, कोल्हापूर
Board of Studies in Marathi
Open Elective paper - श्रेयांक 2
बी. ए. भाग – १ : B.A. Part-I
अभ्यासक्रम : Syllabus
June, 2024 onward

सत्र – १ : Semester- 1 : अभ्यासपत्रिका क्र. 1

OPEN ELECTIVE (OE)

विपणनासाठी भाषिक कौशल्ये

उद्दिष्टे :

1. विद्यार्थ्यांमध्ये विपणनासाठी भाषिक कौशल्ये विकसित करणे
2. विद्यार्थ्यांना विपणन कौशल्यांचा परिचय करून देणे.
3. श्रवण, भाषण, लेखन, संवाद कौशल्ये यांच्याद्वारे विपणन कौशल्यांचा परिचय करून देणे.
4. व्यक्तिमत्व विकासासाठी भाषिक कौशल्यांचा परिचय करून देणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	विपणन कौशल्ये १) विपणन म्हणजे काय अ) विपणनाची भाषा ब) विपणन संवाद – संवाद माध्यमे आणि जाहिरात माध्यमे क) प्रभावी विपणनाची तत्वे	१५	१
विभाग 2 Module II	२) विपणनासाठी व्यक्तिमत्व विकास अ) वितरकाचे व्यक्तिमत्व व तिचा विकास ब) वितरकाचे भाषिक व्यक्तिमत्व क) विपणन कर्त्याची वस्तू समर्थनाची भाषा	१५	१

सत्र – २ : Semester- 2 : अभ्यासपत्रिका क्र.

विभाग १ Module I	१) विपणनासाठी भाषिक कौशल्ये अ) विपणनासाठी संवाद कौशल्य, वस्तू वृद्धीसाठी जनसंपर्क, समूह संवाद, जनमाध्यमे व समाज माध्यमे यांची भाषा ब) विपणनासाठी लेखन कौशल्ये -वस्तू चीन्हांकन, संवेष्टन, लेबलिंग लेखनाची भाषा क) विपणनासाठी मसुदा / जाहिरात /आवाहन पत्रलेखन	१५	१
विभाग २. Module II	२) विपणनासाठी कार्यालयीन लेखन व्यवहार अ) संगणकीय पत्रलेखन ब) व्यावसायिक पत्रलेखन ड) विपणनासाठी(अनुप्रयोग) अप्लिकेशन तयार करणे	१५	१

--	--	--	--

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

एकूण गुण- ५० (४० + १०) : Total Marks 50 (40 + 10)

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	१० गुण
प्रश्न २	दीर्घोत्तरी प्रश्न	१० गुण
प्रश्न ३	लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	टीपा लिहा (तीन पैकी दोन)	१० गुण

टीप : योग्य पर्याय निवडा (बहुपर्यायी प्रश्न) हा प्रश्न विभाग १,२,३ आणि ४ वर असेल.

१० गुण प्रकल्पासाठी देण्यात आलेले आहेत.

संदर्भ ग्रंथ

१. नसिराबादकर ल.रा. व्यावहारिक मराठी,.
२. भाषासंवाद , - डॉ. अनिल गवळी , डॉ. नंदकुमार मोरे
३. मराठी भाषा संधी आहे सर्वत्र = सुरेश वंदिले
४. प्रमाणलेखन नियमावली – भाषा संचालनालय महाराष्ट्र शासन , मुंबई
५. गुरव ए. एम., साळुंखे आर. एस., विपणनाची तत्वे, निराळी प्रकाशन, पुणे.

B. A. II. SEMESTER-III
Course Category: Skill Enhancement Course- IV
Course Number: SEC
Course Name: **संपादन व वृत्तपत्रासाठी लेखन (भाग - १)**
Course Code: BAU0325SEL201802
Course Credits: 02 Teaching Hours-30
Marks: Semester End Exam: 40 Internal Assessment: 10 Total Marks: 50

Course Learning Outcomes

- या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना,
१. संपादन कौशल्यावर प्रभुत्व संपादन होईल.
२. व्यावहारिक, वैचारिक व सर्जनशील संपादनाचे कौशल्य अवगत होईल.
३. . संपादन कौशल्यांचा विकास होईल.
४. . संपादन कौशल्यांचा माध्यमातून व्यक्तिमत्त्व विकास होईल.
५. रोजगाराच्या नव्या संधी प्राप्त होतील.

विभाग घटक/ Unit

Module

विभाग १. संपादन कला

(Teaching Hours-15, Credit-

01)

१. संपादन – संकल्पना आणि स्वरूप
२. संपादनाचे तंत्रे – टाईप निवड, मुद्रित शोधन, पृष्ठसज्जा
३. संपादनाचे घटक – सामग्रीची निवड व विश्लेषण, सामग्रीचे भाषिक संपादन, सादरीकरण
४. संपादकाचे गुणविशेष – संपादकाचे व्यक्तिमत्त्व, तटस्थता, निष्पक्ष व्यक्तिमत्त्व, नेतृत्व क्षमता, भाषेचे विशेष ज्ञान, बहुश्रुतता, सामाजिक जाणिवेचे भान

विभाग २. संपादनाचे प्रकार

(Teaching Hours-15, Credit-

01)

१. संपादकीय / अग्रलेख
२. जाहिरातीचे संपादन
३. बातमीचे संपादन
४. पुस्तकांचे संपादन

संदर्भग्रंथ

१. काळे, कल्याण, पुंडे द. दि. व्यावहारिक मराठी, निराली प्रकाशन, पुणे, २००७
२. कुलकर्णी, य. प्र. व इतर : व्यावहारिक मराठी पाठ्यपुस्तक, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे, १९८४
४. गवस, राजन, शिंदे अरुण, पाटील, गोमटेश्वर : भाषिक सर्जन आणि उपयोजन, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२
५. गोविलकर, लीला, पाटणकर जयश्री व्यावहारिक मराठी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००४
६. शर्मा रामप्रसाद, संपादन कला, आकादामिक प्रकाशन, नवी दिल्ली
७. वर्मा नेहा, पत्रकारिता एवं संपादन कला, वाणी प्रकाशन नवी दिल्ली
८. मिश्र राजशेखर, संपादन कला, डायमंड पब्लिकेशन, कानपूर
९. नसिराबादकर, ल. रा व्यावहारिक मराठी भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३
१०. पाटील, आनंद : सर्जनशील लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
१२. भोर उज्वला, प्रकाशन संपादन आणि लेखन कौशल्य, प्रशांत प्रकाशन, पुणे
१३. निफाडकर प्रदीप , संपादन प्रकाशन, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे
• ऑनलाईन कोर्सस स्वयम पोर्टलवरील (Swayam.gov.in) खालील पैकी कोणताही एक ऑनलाईन कोर्स विद्यार्थी

SEC अंतर्गत करू शकतात.

B. A. II. SEMESTER-III

Course Category: Skill Enhancement Course- IV

Course Number: SEC

Course Name: संपादन व वृत्तपत्रासाठी लेखन (भाग – २)

Course Code: BAU0325SEL201802

Course Credits: 02 Teaching Hours-30

Marks: Semester End Exam: 40 Internal Assessment: 10 Total Marks: 50

Course Learning Outcomes

या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना,

१. वृत्तपत्रासाठी लेखन कौशल्यावर प्रभुत्व संपादन होईल.
२. वृत्तपत्रासाठी लेखन लेखनाचे कौशल्य अवगत होईल.
३. लेखन कौशल्यांचा व भाषिक सर्जनशीलतेचा विकास होईल.
४. वृत्तपत्रासाठी लेखन कौशल्यांचा माध्यमातून व्यक्तिमत्त्व विकास होईल.
५. रोजगाराच्या नव्या संधी प्राप्त होतील.

विभाग घटक/ Unit

Module

विभाग १. वृत्तपत्रासाठी लेखन (Teaching Hours-15, Credit-01)

१. संपादकीय, अग्रलेख,
२. बातमी लेखन प्रक्रिया
३. बातमीचे प्रकार
४. स्तंभ लेखन व फिचर लेखन

विभाग २. (Teaching Hours-15, Credit-01)

१. जाहिरात लेखन
२. ग्रंथ परीक्षण
३. चित्रपट व नाट्य परीक्षण
४. प्रात्यक्षिक –

संदर्भग्रंथ

१. काळे, कल्याण, पुंडे द. दि. व्यावहारिक मराठी, निराली प्रकाशन, पुणे, २००७
२. कुलकर्णी, य. प्र. व इतर : व्यावहारिक मराठी पाठ्यपुस्तक, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे, १९८४
३. गडकरी, श्रीनिवास : चांगले सूत्रसंचालन कसे करावे, दिलीपराज प्रकाशन, प्रा.लि. पुणे
४. गवस, राजन, शिंदे अरुण, पाटील, गोमटेश्वर : भाषिक सर्जन आणि उपयोजन, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२
५. गोविलकर, लीला, पाटणकर जयश्री व्यावहारिक मराठी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००४
६. ठाकरे, केशव, सिताराम वक्तृत्व कला आणि साधना.
७. थोरात, संजय वक्तृत्व, प्रतिभा बुक, इस्लापूर
८. देसाई, स्वीद्र: प्रभावी भाषणकला, प्रफुल्लता प्रकाशन, पुणे
९. नसिराबादकर, ल. रा व्यावहारिक मराठी भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३
१०. पाटील, आनंद : सर्जनशील लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
११. पानसे, मु. ग. (सं.): भाषा: अंतःसूत्र आणि व्यवहार, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे, १९६९
१२. पेंडसे, अंजली: देहबोली, नीलकंठ प्रकाशन, पुणे, २०२४.
१३. भुकेले, शिवाजीराव : बिनधास्त बोला, मुक्ता पब्लिशिंग हाऊस, कोल्हापूर

१४. भोसले, शिवाजीराव वैखरी, अक्षरब्रह्म प्रकाशन, पुणे
१५. भोसले, शिवाजीराव कथा वक्तृत्वाची, अक्षरब्रह्म, पुणे, २००३
१६. मिरजकर, श्यामसुंदर: सूत्रसंचालन एक प्रयत्नसाध्य कला, नाग नालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर, २०१३
१७. लागू, श्रीराम : वाचिक अभिनय, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
१८. हवालदार, मोहन : ओरावेब (वक्तृत्व ते वेबीनार), अँक्युरेट फिचर्स, कोल्हापूर, २०२१

• ऑनलाईन कोर्सस स्वयम पोर्टलवरील (Swayam.gov.in) खालील पैकी कोणताही एक ऑनलाईन कोर्स विद्यार्थी SEC अंतर्गत करू शकतात.